

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethet: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. belyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasensteint és Voglérnél (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KOL. KÖZLÖNY“ 1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak eleget teendő, lapunkat már 1872 szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szereztünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebbé igyekszünk tenni lapunk valamenynyi rovatait: főczikkeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodtunk szép tárcákról (már az év elején megkezdjük jeles tollú t. belmunkatársunk Komáromi Ferencz Bánffy Dénes című valóban érdekes történelmi korrajzat), eredeti táviratokról; ezután is legbővebb újdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerül el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásiának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre . . . 12 ft. o. é.
félévre . . . 6 „ „ „
három hóra . . . 3 „ „ „

**A „KOLOZSV. KÖZLÖNY“
szerkesztősége.**

Pest, december 20.

(G.) A budgetvita előizét adták a képviselőház utóbbi napok alatt folyt tárgyalásai. A baloldal az állam háztartás kellő közepéből ragadta ki a számokat, melyekből pénzügyi helyzetünk kétségbeesítő helyzetére igyekezett vonni következtetést.

És miért?

Volna értelme ily eljárásnak, ha a baloldal célul tűzte volna ki a kölcsön megtagadását. A szélsőbal, mely következetesen önmagához, megtagadta a kölcsönt e szavazatának indoklására kénytelen volt reá utalni azon állítólagos örvény szélére, melyhez pénzügyi gazdálkodásunk eljutott.

De ugyan mi oka lehetett erre a baloldalnak, mely körbeli tanácskozáisaiban előzetesen elhatározta, hogy a kölcsönt megtagadni nem fogja?

Talán megmenteni a régi hírnév foszlányait biztosítani némileg a hazafiúságnak azon monopoliumát, melyet a maga számára vindikált létezésének egész ideje alatt? talán eltakarni ama se hideg, se meleg politikát a szélsőbal ellenében, mely leggyengébb oldalait éppen a legkényesebb kérdésekben szokta előtűntetni?

Valószínű, hogy az ellenzék ez uttal a két rossz közül a kisebbiket választá. A kölcsön megszavazása nem új kiadások, nem a legújabb időben felmerült szükségletek fedezésére céloztatik felvételni, hanem rendelkezése éppen ellenkezőleg az, hogy fedezze pénzügyi gazdálkodásunk kezdetétől egész maig felszaporodott amahiányokat, melyek a baloldal által is szükségeseknek elismert beruházások folytán jöttek létre, — s így tulajdonképpen nem más, mint effectuálása a képviselőház azon határozatainak, melyek e hiányokat öntudatosan előidéztek.

A költségvetési előirányzatok a törvényhozás által állapítottak meg. Ezen elő-

rányzatokban fel volt tüntetve azon hiány, mely a szükséges beruházások létesítése folytán minden évben elő fog állani. S a képviselőház ezen hiányt teljes tudatában szavazta meg, sőt emelte fel igen gyakran a kormány által előirányzott tételeket, mert, mint a baloldal egyik vezére ékesen kifejtette egy a baloldal által pártolt investitio megszavazásánál, „inkább tüntessen fel állami háztartásunk első néhány éve hiányt, de ne halogassuk a most aránylag sokkal olcsóbban létesíthető beruházásokat, melyeknek elodázása éppen azért, mert az időlegesen okozott hiányt százszorosan fogják pótolni, a haza érdeke ellen elkövetett bűn volna.“

És a baloldal vezérének teljesen igaz volt. Oly hátramaradt országban, minő a miénk volt a kiegyezés megkötésekor, égető szükség volt rögtön s nagy eréllyel fogni hozzá azon nélkülözhetlen beruházásokhoz, melyek nélkül anyagi jólét, s így az sem képzelhető, hogy államháztartásunk az élet aránytalanul fokozódó kíváncsainak éppen a nép érdekében megfelelhessen. Az áldozatoktól való félelem miatt kellő időben nem eszközölt beruházások folytán a budgetben megmaradt felesleg mindig illosorius összeg, mely sohasem pótolhatja azon nagy előnyt, melyet a nagyobb mérvben, — mindaddig saját országunk viszonyait tartva szem előtt — eszközölts így bár időleges deficittel járó investitio az anyagi jólét általános fejlesztése, s idővel járó dus jövedelmezőségük tekintetében nyújtanak.

Hogy a beruházásokkal járó áldozatok teljes tudatában szavazta meg a törvényhozás évről-évre a költségvetéseket, világosan bizonyítja azon körülmény, hogy az ebből származott hiány fedezésére a pénzügyminiszter lebegő adósság csinálására hatalmaztatott fel.

Ezen már megszavazott kiadások folytán a kormány által contrahált lebegő adósság consolidálása a cél, miért az új kölcsön felvételét; tehát oly célokra, melyeknek szükségességét a képviselőház hosszú és beható vitatkozás után elismerte.

Az adóssági cím egyszerű helyettesítéséről és felcsereléséről van tehát szó. Az eddig létező lebegő adósság a kölcsön felvételével consolidáltta változik s fordítottatik a legnagyobb részben már megszavazott költségek fedezésére, eltűnőleg kisebb, mindössze 1/4 részében pedig ismét már létesített beruházások folytán szükségessé vált kiadásokra.

Mi célja van tehát a baloldalnak, midőn úgy igyekezik feltűntetni a kölcsönt, mintha ez soha nem látott, egészen új szükség volna, melyről e pillanatban vesz csak az ország tudomást? Hogy a szélsőbal busmagyarjai ezt nem tudják, azt készségesen elhiszük nekik, hogy Csiky, Csanády és Kiss János, Madarászsal egyetemben a „haza népének megilletéséről“ beszélnek ezen új kölcsön által, azt értjük: de hogy Móricz Pál, a baloldal financztudósa is oly eszközökkel, kézzel-lábbal küzd e kölcsön ellen, mintha azt a kormány csak most szándékoznék oly célokra fordítani, melyekről az ország még nem is álmodott; hogy minden töle kitelhető argumentumot felhoz e kölcsön káros volta mellett, s hogy azután mindennek dacára mégis megszavazza az annak felvételéről szóló törvényjavaslatot, azt aligha fogja valaki megérteni.

Az a vált. melyhez a balközép ily kérdések elintézésénél rendesen jutni szokott, igen, igen nehezzé teszi reá nézve a választást. Jobbról tűz, és balról az özönvíz zárja el utját; előtte áll a régi határozati párt kísértő réme,

háta mögött a kézzelfogható tények el nem tagadható logikája. Régi álláspontjánál fogva érdekében fekszik az új aera minél határozottabb s célzatosabb becsmérése, de az élet köztudomású jelenségei kényszerítik arra, hogy bevallja az igazat, ha csak félig is, nehogy hitét veszítse.

Igaz, hogy kinos látványt nyújt e költő-táncz; de álláspontja hozza magával, melyre a balközép önmagát helyezte.

Csak így magyarázható meg Móricz Pál beszéde is. Egy füst, egy szusz alatt képes állítani, hogy e kölcsön új adósságba keveri az országot s reá azután meghazudtolva önmagát, bevallja ennek ellenkezőjét is, hogy e kölcsönt azért szavazza meg, mert az a törvényhozás által már elvállalt kötelezettségek fedezésére szükséges.

Nagyon helyesen mondta saját szempontjából Madarász, hogy Tiszahatározati javaslata mely kimondja a kölcsön megszavazását, valóságos bűnvallomás, mely elárulja, hogy a baloldal által is megszavazott költségvetések deficitet idézték elő a kölcsön felvételének szükségét.

De hát akkor, ha a dolog így áll, mi értelme van bizalmi kérdést csinálni ismét s ha elismertetik a kölcsön felvételének szüksége, már elvállalt s ezen elvállalásból jövőre folyó kötelezettségek fedezése céljából, mi értelme van most, a kölcsön megszavazásánál jajveszékelni az ország anyagi helyzete fölött, midőn ezen anyagi helyzet először nem új dolog, s másodsor, midőn az ország hitelének kézzel fogható csorbitására vezet, kikürtölni a világba a pénzügyek ziláltnak festett állapotát akkor, midőn nem érkezett el az idő, egyszersmind annak orvoslására is tanácskozni.

Vagy ily eljárást kíván az ellenzék hazafisága, az ellenzék kormányképességének öntudata?

Legújabb táviratok.

Bécs, decz. 19. Gróf Andrássy ma meglátogatta a megbetegedett hg Auersperg miniszterelnököt, és holnap ő felsége kíséretében Budára érkezik.

Bécs, decz. 19. Az urak háza a beérkezett iratok bemutatása és az újonnan kinevezett tagok eskütétele után az adóknak 1873. márt. végéig leendő folyvásti beszédére vonatkozó törvényjavaslatot 3-ik olvasásban minden vita nélkül elfogadta; erre a Németországgal kötött postaszerveződést sürgetősen tárgyalandónak mondá ki.

Páris, decz. 19. Thiers e hó 22-tőljan 5-ig Párisban fog maradni.

Berlin, decz. 19. A képviselők házában egy nagy vasúti törvényjavaslat terjesztetett elő; e szerint Eydkuchen és Metz közt egyenes vasúti összeköttetés tervezetik. A tervezett vasutonalak összesen 184 1/2 millió tallérba kerülének.

Berlin, decz. 19. A váltók leszámításának megszorítása végett interpellációra azt válaszolá a porosz bank igazgatója, hogy a bank egy oly váltót sem utasított vissza, mely kellő kezességet nyújt; azonban ingadozó hitelű váltókat nem válthat be; megjegyzi egyuttal, hogy a mostani válság hamar el fog enyészni s a bank helyzetét kedvezőnek mondá; a discount további felemelését hiábavalónak tartja; végül kinyilatkoztatja, hogy újékor a szövetségi kölcsön beváltása és az osztalékok által mintegy 60 millió fog a forgalomba jutni.

Prága, decz. 19. A tegnapi „Politik“nak egy a korona ellenintézt cikkével szemben elégtétellel constatalja a „Narodny Listy“, hogy az ő csehek és feudálisok most maguk is beismerik, hogy lejőrs uton járnak; a passiv ellenállás eredménytelen, és a pártjuk-beliéket az iskolatanácsok választása alkalmával tényleges oppositiorra hívják fel;

valamint arra, hogy közelebbről térjenek be a birodalmi tanácsba.

Br. Józika Lajos ő nagyméltósága beszéde

a kolozsvári kath. egyház képviselőtének m. hó 17-én tartott gyűlésén.

Tisztelt egyházi gyűlés! Püspöki megyénk vagyoni és iskolai ügyének kezeléséről, ha közelebbről gondoskodva nem lesz azok szomorú állapotára fogunk jutni. Igaz, hogy minket, kik e püspöki megyének csak egy töredéke vagyunk, nem illet a megye nevében felszólalni, de illet megyénk köz-előmozdítására minden alkalmat felhasználai. Előtünk áll ugyan a m. kath. egyház autonómiájának szervezése, mely erdélyi megyénk ügyeit is felkarolja, miből kifolyólag állítják, hogy említett ügyeink rendezésével az összes m. kath. egyház azon szervezetét kellene elvárni. Én ily véleményben nem osztozom.

Említett ügyeink rendezéséről gondoskodni, egy siető, egy égető szükség. A magas minisztérium, az erdélyi katolikusokat, jogos követeléseiket méltányolva, felszólította az egyházi és iskolai vagyon és ügyek kezelésének átvételére. Ha ezek körül ma meg a regi bizottmány rendelkezik, rendelkezik csak ideiglenesen és addig, míg részünkről az átvétel iránt, a közkiáratnak megfelelő gondoskodva lesz. Az idő feltétel e bizottmány székhelyéről, némely tagok elköltözökdek, mások agg kor, gyengélkedő erőség és más akadályok miatt, a rendes tanácskozásokba részt nem vehetnek, úgy, hogy e bizottmány már is oda jutott, miszerint újbb tagok kinevezésével azt kiegészíteni szükséges. Midőn a magas minisztérium e szükség pótálásról gondoskodik, nem lehet, hogy meg ne ütközzünk azon, miszerint az így egybeállt bizottmány, már nem azon régikatholika comissió kifolyása, melynek kezeire egyházi ügyeink igazgatása ideiglenesen marasztaltott, hanem kormánytól kinevezett tagokból áll, és kizárólag katolikus ügyekbe, nem katolikus elem befolyására alkalmas nyújt. Sérelem ez uraim, és oly sérelem, melynek következei önállóságunkat is fenyegethetik. De ha e sérelem bekövetkezett, magunk vagyunk okai, ha tovább terjed, a mi hibánk. A kormány megkínált belügyeink kezelésének átvételével. A felszólításnak nem feleltünk meg, és akadályai elhárításáról a mai napig sem gondoskodtunk. Hogy e hibákat helyrehozhassuk, azon kell lennünk, hogy jogos állásunkat minél előbb elfoglalhassuk, és ügyeink kezelésének átvételét, késedelmet okozó körülmények ne hátráltassák.

Azt se tudom továbbá elismerni, hogy Erdély püspöki megyéje belügyeit éppen a m. autonómia központjának kellene rendezni. Én igenis barátja vagyok az erők egyesítésének, mindenütt, hol azt, mihez ragaszkodunk fenntartja, védi, emeli. De nem azon centralisatio elveinek, mely a tagoktól minden életet magába szíva és ezeknek más mozgást nem enged, mind azt, melyet gépezete kerekének forgása idéz elő. Egy pár csepp víz, melylyel, hogy a tenger öblét szaporítsam megengedtetik, nem elég biztosíték arra, hogy kormányt és vitorlát eldobva, hajbai forrongó játékának hajóm megnyugvással átengedhessem. Így egyesült görög kath. hitsorsaink is, csak gyvren és vonakodva vettek részt a m. kath. E. autonómiai gyűlésében, mert óvatossággal kívánja, méltányosság nem követelhető. hogy azt, mihez ragaszkodnak, mit mások sérelmei nélkül kebelbe fenntartani képeseknek érzik magokat, egy változó többség kegyének rendelkezése alá bocsássák. Legyenek biztosítva azok, úgy mint mások is, kik jogukhoz ragaszkodnak, hogy a központi hatalom, nem azért áll fele, hogy másokon uralkodjon, hanem azért, hogy mindenkin, ki hozzája csatlakozik joart megvédje, mindenkinek méltányos igényeit előmozdítsa, és meggyökgyőződve, mindenki örömmel fog ily központi hatalom védő szárnyai alá vonulni. Mi erdélyi r. katolikusok üdvözljük a m. kath. E. autonómiáját, mely hivatva van, azt, mi egyházunkat illeti megoltalmazni, és az állami mozgalmak között a vallásszabadság igényeit irányunkba is fenntartani; — belátjuk továbbá annak szükségét, hogy egyházi belügyeink körül eljárásainkat ellenőrizze — de megvárjuk, hogy jogainkat, és azt mivel birunk, a meny-

nyibe közérdekkel egybe nem ütköznek, esemérje és fentartása.

Továbbá kérdem, képesek vagyunk-e erdélyiekül, egyházi belügyeinket helyes belátással be-rende-zni? És nem ok nélkül kérdem. Mert a Ki-rályhágón tul mondják, sőt több hírlapokba is ol-vashatni, miszerint mi nálunk erdélyieknek lehet-ugyan némi értelmességre találni, de azon mélyebb-ből, hogy jó benyomást tegyen, nem hiszem. Mindazonáltal, hogy a hűség és az elbizakodás-gyengeségein feljúl emelkedhessünk, a szigorú itélet alapját taglalni szükséges. Erdély, százodo-kig állott külön a testvér Magyarhontól, más vi-szonyok között fejlődött, mások voltak küzdelméi, és a közéletbe csak olyankor jöhetett ezzel érint-kezésbe, mikor rendkívül való mozgalmak nyuj-tottak alkalmat.

Idő és alkalom kell tehát arra, hogy eddig a közügyekbe a kis Erdély határai közé szorított egyenlőség, midőn Magyarország tágas politikai terére lépik, ennek viszonyai, igényei és törekvései között magát otthonosnak érezhesse. De másfelől, bármily tisztelettel hajoljak meg azon érdemteljes államférfiak magas tulajdonai előtt, kik jelenben ha-zánk közügyei körül rendelkezni és ezek rendezé-sébe befolylni hivatva vannak, itt se találak oly ca-pacitásokra, melyek a felületesen ismert téren, utmu-tatás nélkül magokat úgy feltalálni tudják, hogy méltó igények teljesítéséről kielégítőleg gondos-kodni képesek legyenek. Mi erdélyiekül részünkre nem is várunk, nem is kívánunk ezekből többet, minthogy a szükséges póterőket maga helyén ke-ressék és itt ezeket helyesen kiszemelni, működési-ke-t hatós befolyással előmozdítani tudják.

Ha tehát hiányokat találunk most nálunk, nem messze állanak ezek azoktól, melyekre mi is talá-lhatunk ottan. Egyóbiránt kicsinyesnek tartom, ily általánossággal tett nyilatkozatokra hosszabb po-lemiába ereszkedni; de annyit magunk között, any-nyit a világ előtt ki kell mondanom, hogy ezek ön-érzetünket nem osonkítják, hogy el nem ijjeszenek al-tól, hogy magunk ügyeinkbe fellépünk és ezek körül működünk, hogy azok iránt bizodalmat nem gerjesztene, kik felettünk ítélnék ott, hol azt, mi nekünk kell, nem tudják, azt, mi nekünk fáj, nem érzik.

Az előrebocsátottakból kiindulva állítom, hogy p. megyénk egyházi ügyei körül rendelkezni egy-égető szükség — azt tartom, hogy ezek körül in-tézkedni éppen püspöki megyénk feladata, — és bizom benne, hogy ezen feladatának kielégítőleg megfelelni képes is.

Hogy ily feladatra nézve tájékozhatassuk ma-gunkat, vessünk egy tekintetet a m. cath. e. aut. állására, ennek kiinduló pontjaira, úgy azokra, mik körülötte történtek.

Hazánkba ma a közélet jelszava: reform. Or-szág, mint részei, ennek terén várják jövőjük emel-kedésének fejlődését. Közügyeink működései e kö-rül forognak. Pártok, mint egyesek, itt kívánják

magokat kitüntetni. És valójában üdvözlőnk kell e lelkesedést, mert hazánkban sok, igen is sok az e téren teendő. De mind e mellett el nem fojthatunk minden aggodalmat, midőn látom, hogy az e körül to-lakodók tulbuzgósága itt igazolja a multat, ott számba nem veszi a jelent és theoreticus eszmék kifolyásait octoryalja, hol csak a practicus élet al-kalmazása vezethet biztos és megnyugtató ered-ményre. Midőn tartanom lehet továbbá attól, hogy a reformok rohamra megingathatja a biztos alapot, és oly mélység veszélyébe dönthet, melyből a késő maradt is csak bajjal tud kigázolni. A reform terén működünk kell, ez elkerülhetetlen szükség, de működünk kell figyelemmel, hogy annyit fogjunk fel, a mennyit megbirunk, mert ki többel veszdik, mint a mennyit meg bir, nem sokat fog legyőzni; figyelemmel kell lennünk továbbá, hogy e téren fontolva és meggondolva haladjunk, mert az elhír-telenkedés és gondatlanság eredménye nem jó, hanem rosza vezet. A m. cath. egyház ügyei ve-zetésére nézve szükség, hogy a reform terére lép-jen. Eddig ennek támasza a kormány protectiója volt, mely az illető ügyekre való befolyástól elzárta a világiakat, úgy, mint egyháziakat is, ha a kor-mány közegeihez nem tartoztak. A vallás egyenlő-ség korszakában ily protectiók több helye nem lehet, és a vallásszabadság eszméje megkívánja, hogy a cath. elemek hazánkban az államhatalom előtt ép oly állást foglaljanak, minőt foglalnak más vallásfelezt hívei. A politikai élet mozgalmai kö-zött, a mai világban nagy szerepet játszanak az egyház és kormányhatalom között való viták. Pe-dig ezek kiegyenlítését eszközölni éppen nem elér-hetetlen feladat. Ha a kormány tiszteli mindennek vallásos érzését, nem bántja és bántalmazni nem engedi azt, mi ezelőtt szent, nem korlátozza szabadsá-gát ott, hol ez más hit és vallásfelekezet jogait nem sérti, megadat az egyháznak mindent, mit ez tőle kíván és kívánhat. Minő határok közé kell szorít-kozni az egyházi autonómiának, hogy kebelébe és e kívül világi érdekek surlódásait kerülje, oly kérdés, melynek megfejtése már több gondot ad. S ha egy pár szó, egy igénytelen egyéniség előadása, e nagy horderejű kérdést kimerítőleg tárgyalni nem is le-het képes, azért mégis gyengébb tehetségek elmél-kedései is nyujthatnak alkalmat a nagyfontosságú tárgy megvilágítására. A mi is bátorít csekély néze-teimet e körül a t. gyülekezet elébe terjeszteni.

Nekem magam részemről a m. kath. e. auton. szervezésére nézve óhajtasom, hogy ez egyelőre többre ne terjeszkedjen, mint a mennyiről remél-teni lehet, hogy egyetértéssel és közmegnyug-vással kivihető. Ez ugyan a jelen körülmények között kevés, de mindenesetre annyi, mennyi egy jobb jövőnek csirája, és melyet idő és gondos ápolás nagyra nevelhet, miglen az ellenkezők tu-sái az eredményt kétségesse teszik és biztos jövőt nem ígérnek. Óhajtom továbbá, hogy vitatkozásai között katolikus katolikus érzést ne sértsen, ha-tározatai másoknál irányunkba ellenszenvet ne ger-jesszenek. Szomorú állás vallásfelekezetünkre nézve, ha ezt ellenszenv környezi. En uraim igaz

kitartás!.. hisz a hívők a menynek országa!.. Igen.. igen a jó isten visszaadja családjának őt.. .. gyermekem atyját, uramat, védelmemet!.. .. Oh édes gyermekem, miért kellene ily korán árva-ságra jutnad, hisz az angyalok nem vétkeznek, az ártatlanság nem bűnhődhetik!.. .. édes, édes gyer-mekem! s a lakosztályához vezető termeken végig haladván fölkeresi gyermekét, karjai közé ragadja, hűvel öleli keblére s csókokkal hintvén bé arcát, homlokát, perczenként ismétlé: gyermekem!.. .. gyermekem!.. .. mit vétkezhettél!.. ..

És kebelében a hit, a bizalom gyarapodni kezd. A nő kételyeit és agályait, az anya meg-nyugvása váltja föl. Nem lehet oly tátongú üresség női kebelben, melyet az anyai ölelés be ne töltene, oly fájdalom, oly vérző seb, melyet a gyermek csók-jai be ne hintenének enyhítő balzsammal.

— Most menyj nevelődőzh gyermekem;.. .. szól végre s egy utolsó csókkal kiürítvén az anyai éden érzelme kelyhét, ismét a nő lép előtérbe, hi-vatja a kulcsárt és várnagyot, megkérdi az otthon maradtak létszámát, rendelkezik az estebéd, az éjjeli szolgálat és őrállomások felől, s a cselé-dek eltávóása után az ablakhoz siet és várró asz-talához ül.

Néhány másodpercz mulva az ajtó megnyílik s belép Káldi Mária.

E hölgy haloványabb és szenvedőbb a szo-kottnál, mintha nemes vonásaival az élet elköltő-zött volna; tekintete fénytelen, szemei megüve-gesedve vannak, arcizmai egész valója remeg, miszerint akár urnője ablakában levő porcellán cserepek reszkető mimosait, akár őtet nézze az ember.

— Mi lett?.. .. szólt Bánfiné megütközéssel.

— Asszonyom!.. .. édes jó asszonyom!

— Nos?.. .. folytatja Bánfiné, firkászó te-kintetével a hölgynek lelke mélyéig hatni igye-kezőn.

— Kérlek ne neheztelj.. .. a sorsüldözött árvát nagylelkűen befogadtátok.. .. azóta a hála szent érzete táplálja szívemet s félek, hogy az által, mit mondani akarok, e szent érzést megsértem, félek, hogy hálátlanságot követek el.

— Szólj gyermekem!.. ..

— Hét éve mult, hogy atyám meghalt —

lelkemből aut. állásunk tekintélyét kívánom, hogy oda emelkedjen, miszerint a körülöttünk tornuló bántalmak ellen megvédni, és a vallásszabadság eszméjét irányunkba is érvényesíteni képes legyen.

Erre törekednünk kell, ezt tőlünk a vallá-sunkhoz való ragaszkodás megkívánja és ettől egy szabad állam institúciói el nem rekeszhetnek. De ovakodnunk kell, nehogy autonómiánk tekintélye annak színe¹ viselje, mintha az államélet egyen-súlyát tulnyomó hatással zavarha'ná. Állásunkat az államéletbe biztosítani, nem másokat vissza-nyomni feladatunk, s midőn az elsőtől a józan ész a méltánylást meg nem tagadhatja, a másik biz-tosságnak rovására elleneink fegyvereit edzi. De szomorubb még ennél, ha a felekezet kebelébe egy ragály fészkei magát, mely hitsorsosai vallásos meggyőződését gunyolni, sérteni, alázni nem átol-ja. Külön vélemények, különböző vallások, ha egy-más iránt méltányosak tudnak lenni, megélnék békes-ségből és egyetértésben, mint Erdély százados példá-ja mutatja; de ellenszenvvel, mely tartózkodás nélkül sért és gyanúsít, egybeolvadni nem lehet. Hová az férkezik, ott tért törekszik elfoglalni, mi ha nem sikerül, az egészet szétrobbantani kész. Azért uraim engem nem aggasztott a m. kath. aut. gyűlés egy ékes szonokának azon figyelmeztetése, miszerint ha a m. k. világ kimondott elvei előttem nem hajol, ezt megszakadás fenyegetheti. Ma uraim a vallássza-badság és egyenlőség korszakában a katolicismus nem azok számába keresi az erő, kiket a világ katolikuskoknak nevez, hanem feltalálja azok buz-góságába, kiket körülette egy hit, egy reménység, egy szeretet lelkesít.

De elég az eszmékről, szólanı kívánok azok-ról is mik hazánkba az egyházi autonómia körül történtek.

Tudom, hogy bármi nagy gonddal és mély be-látással készített munkát, critizálni nem nagy mes-terség. Embert mű tökéletes nem lehet, és ilyenbe hibákat kuitatni az is tud, ki jobbat vagy hasonlót előállítani nem képes. Nem is hajlamom azok szá-mát szaporítani, kik a munka fáradság terhéből és felelőségétől midőn félre vonulnak, azzal szeretik magukat kitüntetni, hogy azt marconzolgják, mit más szorgalma és jóakarata előállított. De midőn arról kell szólanom, hogy mihez és miért ragaszkodom, nem tehetem, hogy irányadólag ki ne mutassam, hol látok oly elveket megállítva, melyek formájuk-ban nagyszerűek ugyan, de hová vezetnek, nem tudom? hol látom a szerény kör tört útját, mely nem kiterjedt, de biztos eredményre vezet.

Mint tudva van a m. kath. autonómia gyűlés egy 27 tagból álló bizottmányt nevezett ki tervezete tervének megkészítésére, és ennek munkálatát vette közgyűlésében tárgyalás alá. Az e körül elő for-dult heves viták tárgyait taglalni nem szándékom azért, mert alig érintik azokat, miknek vázolatát ki-vánom itt előterjeszteni. Hanem mutatok arra, mi mint kész munka áll előttünk. Szerintem a megállí-tott szervezet egy központi képvislő testületet állít elő, mely súlyát egy direct választás oly tágas mezejére fekteti, milyen példájára Frankhon sufrage univer-

folytatja a hölgy — hogy Kolozsvárt német katonaság tartotta megszállva. Gyászemlékú napok azok, fáj-dalmait tisztívojsággal, kegyességgel enyhíteték, de a kolozsvári temető kettős sirkerosztjének emlékeit szivemből kitörőlni az idő sem tudja.

— Szegény leány! szerencsétlen szerelmi vi-szonyod és atyád rögtöni halála!.. ..

— A viszony szent és tiszta, Hánrim sziv-ben és lélekben nemes volt!.. .. idegen, de mivel nemzet és keresztény erkölcsökben gazdag család sarja vala!.. .. számtalanszor olvastam leveleit!.. .. szülői szent tisztelettel emlékeztek érzeménnyel és viszonya felől tart karokkal várták a pillanatot, midőn fiuk a megszállás bevégoztével jegyesét haza viendi a Szalca regényes partjaira!.. ..

— Emlékszem — szalzburginak s a bécsujhe-lyi intézet növendékének mondták őtet!.. ..

— Kitiño volt a katonai tudományokban, rang- és kartársai messze mögötto állottak, de nagy zenész és jeles festész is vala!.. .. ime asszonyom — e szavaknál keblebül sárga selyem szalagon csüngő kis arcképet vont elő — ez az ő képe, ezt ő tükör segélyével saját maga festette!.. .. s ehez hasonló nagyságban keretben festett engemet is többnyire eszme és gondolat után, mert ritkán ülhettem előtte s még is híven talált.

— Miért ellenezte atyád öszvekeléstüket?.. ..

— Minden iránt, a mi idegen, előítéletes ellen-szenve vala, a németeket gyűlölte annyira, hogy a szerencsétlen estvén, midőn viszonyunk felől ér-tésült, gutautés érte, Hánrim ugyan ez éjjen meg-gyilkoltatott s csaknem egyszerre értesültem a ket-tős gyászest felől. — Későbbesetten, roskatagon állék atyám ravatala mellett, könnyeim kiapadhat-lan árja s a kettős fájdalom fölemésztték életerő-met, szemeim elhomályosodtak, lélekzetem főnakadt, tátongó szélén állék a megsemmisülésnek, midőn nyílik az ajtó s belép fényes főúr, őszinte részvét érzete ragyog nemes vonásain, szavai gyöngéden és zengzetesen tolmácsolják szíve érzelmeit!.. .. Ó nem gyűlöli a németet!.. .. megtorlást ígér, ha fölfedezheti Hánrim gyilkosát!.. .. jövőmet bizto-sítani kívánja!.. .. házában hajlékot, veszteségei-mért kárpottást, vigaszt, enyhét ajánl!.. .. elhoz!.. .. asszonyom!.. .. e nemes férfiú férjed a nemzeti és vitézlő nagy ur Bánfi Dénes vala! Neki köszönhe-

seilljében találunk, azon sufrage universellbe, mely a cesarismus ugymint a commune tulságaira vezetett — magához ragadja a meghatározott célokra tett alapítványok felett való tulajdoni jogot, — meg állítja, hogy rovatul czim alatt híveit megadóztat-hatja és ezek felet állít fel egy központi hatalmat, mely ugyan a demokratikus eszmék igényeinek meg-felel, midőn a többség választásának kifolyása, de más ellenőrséget mellőzven, sem a jelent, az uralkodó párt hatalma, sem a jövőt, az elhírtelenkedés tulsá-gai ellen meg nem védi.

Erdélyi P. megyénk aut. gyűlése más szin-ben áll előttünk, de másban is kell állania, midőn csekélyebb körnek más is volt feladata. Az összes m. cath egyházi aut. gyűlése egy új eszmét léptetett életbe, melynek új formát is kellettét önteni, mig-len az erdélyiek feladata az ősi törvényes jozaik-ba való vissza helyeztetés, és csakis eozélnak megfelelő organisatió. Egyházi instutiók felett itt nem volt szó, vitatkozás; dogmaticus kérdéseket nem fejtegetett senki, azért hívei vallásos érzésével egybeütközésbe nem is jött. Világi ügyei rendezésében nem egyébre nem többre törekedett, mint a mivel és mennyivel más vallások hitsorsosai bírnak, fellépése azért gyanúsításokkal ellenszenvvel nem találkozott. És ha a tanácskozás folyama alatt, a nézetek kü-lönbségeit nem is lehetett annyira kiegyenlíteni, hogy az első gyűlés már eredményre vezessen, az sem aggaszthat, mert az idő azóta érlelte az esz-méket, melyek ma csak alkalomra várnak, hogy az egyetértés gyümölcse-ét élvezhessük.

Szerencsés voltam a m. cath. aut. gyűlésén püspöki megyénk egyik választókerületét képvisel-ni. Ily állásban köteletségemnek tartottam a t. köz-gyűlés előtt felhozni, hogy az erd. r. catholicusok-nak mi jogi állások? miért nem élvezhetik azt? és egyszersmind megkérni a gyülekezetet, hogy a cse-kély akadályok elhárítására közbeszólása által se-gédkezeket nyujtani méltóztasson. S ha nem is várhattam, hogy a maga berendezésével elfoglalt közgyűlés közbevetőleg előhozott partialis ügyet érdemileg tárgyaljon, táplált a reménység, hogy a m. cath. egyh. aut. gyűlése erdélyi hitsorsosai ügyei iránt némi érdekeltiséget fog mutatni, mi már magába ügyünk előmozdítására nagy hatással bírt volna.

De felszólalásomnak nem sikerült barmely résznel is figyelmet gerjesztene, hanem arra utasít-tattam, hogy majd maga readjén indítvány formá-ba terjeszszem elő. En uraim, felszólaltam akkor, mikor az erdélyiek a közös autonómia terén való állásáról volt szó, és ha nem sikerült a sok minden-fel ágazó vitatkozások rendjén, ezen alkalommal az erdélyi ügyek iránt némi részvétel nyilatkoza-tát eszközölni, hogy a tanácskozás rendén mikor lehetett volna előhozni, vagy mikor kerül erre a sor? nem tudom.

De ha nem sikerülhet is, a m. auth. gyűlés közbejövetelevel jogi állásunkat elfoglalni, előttünk áll az az út, melyre tartozik, és melyre kormányunk is vezetett, és ez az erdélyi püspöki megye aut. gyűlése. Igaz ugyan, hogy önkormányzatunk nincs még úgy berendezve, hogy ezen gyűlés egybehívá-

tem megmaradásomat, életemet s mégis e pillanat-ban kívánságát megszegni kénytetem. Évek óta küzdöm emlékeim ellen, melyek keblemnek féltéke-nyen őrzött kincsei valának s végre midőn reá szánt-am volna magamat az új pályának bizonytalan kétes jövőjére, ime egy véletlen fölfeledés megse-misítü határozatomat!.. ..

— Hogyan?.. .. szólt közbe Bánfiné megüt-közéssel — vonakodnál Kászoni neje lenni?.. ..

— Neje legyek-e első jegyesem, Hamrin gyil-kosának?.. ..

— Ki mondta ezt?.. ..

— A jezsuita atya, a szent szerzetes!.. ..

Bánfinének nemes vonásain félreismer-hetlenül feltűnnek az undor és borzadály kifejezé-sei — tehát saját öcsöcsét vádolja? — iszonyu! mit jelentens ez?! gondolja magában, s aggályát nem leplezhetvén, megjegyzi, hogy mendemonda is lehet az egész historia, vagy ármány rejlik a do-logban.

— Miért hordja hát keblében képemet — folytatja a hölgy hűvel — hogy jutott a kép bir-tokához, mely hasonmással ennek és Hánrim tulaj-dona vala! mely Hánrimnak mint szerelmem szent záloga, féltett kincse vala.

— Bohó leány!.. .. megszerezhetted pénzzel!.. .. hisz évek óta szeret híven, reménytelenül!.. .. a szerelemnek megvannak jogai!.. .. s a szerelem mindenre képes!

— De orgyilkosságra nem jogosít fel senkit!.. .. e kép áruba bocsátható nem volt, e képhez csak Hánrim gyilkossa, megrablója juthatott, szólt fuldokolva a hölgy s bármennyire igyekezett erőt venni magán, könnyei kitörnek s szívszaggyatások közt zokogva egy székre hanyatlik.

Ezen pillanatban az ajtó megnyílik, belép pa-ter Kászoni s tiszteltteljesen közeledvén a nők-köz, jobbát kinyujtja s mutató ujjával Mária-nak reszkető kezében levő képet érintvén, szerény halk hangon szól:

— Olyan mint ez!.. .. Olyan szalagon csüng! lefékvéskor volt alkalmam látni!.. .. becsületes uton nem juthatott hozzá s igaza van Mária leánysz-szonynak, hogy orgyilkosságra a szerelem sem jo-gosit senkit!.. ..

sát szabályszerűleg eszközölhessük. De van uraim a közéletben egy erő, melyet ignorálni nem lehet, és melynek helyesfejlődéséről gondoskodni, a közönység befolyásosabb tényezőinek feladata, és ez: a közvélemény. Legyen annak gyökere az értelmesség, törzse az egyetértés és vezérelje egy szellem, mely nem egyéni nézeteinek diadalába, hanem az ellenkezések kiegyenlítésébe keresi a közös előmozdításának biztosítását, és meg vagyok győződve, hogy minden oldalról megnyílik a tér, mely működéseinek utat nyit. Kolozsvár városának multja is Erdélybe már némi tekintetet ad, emeli ezt, hogy ma Magyarország tudományos fejlődésének egyik székhelye, — fenntartja előttünk katolicusokul, hogy egyházi vagyonunk, és iskoláink kezelésének központja és azért bizonyára megilleti egyházmegyénket, mely Erdélyben a hívek számára nézve is talán legnagyobb cath. megye, hogy püspöki megyénk közügyeibe mások előtt is felszóljan, és meg vagyok győződve, hogy helyes és okszerű felszólását, más egyházmegyék is készséggel és bizodalommal fogják támogatni, is így ébred egy kis vélemény, fejlődik egy erő, melynek üdvös eredményét kétségbe vonni nem tudom.

Innen kiindulva a következő indítványt kívántam a t. megyei gyűlés elébe terjeszteni. Tekintve, hogy püspöki megyénk iskolái és egyházi ügyeink kezelése jelenben a catholicus érdekeknek úgy jogi állásunknak nem felel meg.

Tekintve, hogy a magas ministerium jogi állásunkat elismervén, felszólított az egyházi és iskolai vagyon kezelésének átvételére.

Tekintve, hogy ezen átvételre püspöki megyénk közgyűlése volt felszólítva, és azért nézetünk szerint csak is ezen az uton eszközölhető:

Kérettesen meg püspökünk önmaga, azon az alapon, melyen már tanácskoztunk egy püspöki megye gyűlést hirdetni méltóztasson, hogy ezen függőbe levő tárgy felett tanácskozásainkat folytathassuk, és így a magas ministeriumtól megrendelt egyházi vagyon átvételéről és kezeléséről maga rendjén gondoskodni lehessen.

A Királyföldi egyetem dec. 18-ki ülése.

Elnök indítványára ezután naponta két ülést tartanak s a jegyzőkönyvek hitelesítése a N.-Szebenben lakó egyetemi küldöttekre bízatik.

Bauszner azt ajánlja, fordítassék le a belügyérhez intézendő felirat magyarra s nyomassék ki 800 példányban; minden országos képviselőnek küldjenek belőle egyet levél mellett, melyben felkéri, hogy az egyetemi fölterjesztés elveit pártolja; Pesten a kiosztást egyik szász képviselőre (talán R. m. t.) bizzák; a fennmaradt példányokból egyel-egyel az ország minden törvényhatóságának kedveskednek, ezeket is az egyetemi fölterjesztés pártolására kérve fel.

A Talmátsná az Oltra építendő hidra a talmátsi kerületi inspectorság által kért 6000 frtot s a sokak által megadtni javasolt 3500 frt sem szavaztatott meg, hanem az egyetem elvárja, míg az illető községek is készek többel hozzá járulni a hidépítéshez, majd akkor maga is szavaz többet.

Honnan kapják az egyetemi küldöttek napidijaikat, ez hosszas vita után 19 szóval 18 ellen úgy döntetett el, hogy azt a nemzeti pénztár fizesse.

Majd abban állapodtak meg, hogy az iskolák hátraléki dotatióit egyszerre fizetik le s az ev. luth. főconsistoriumra bizzák, hogy a 112,084 frt 84 kr. akár készpénzzel, akár kölvényekben vegye fel, ez értelemben fog a delegált universitás eljárni, mire felhatalmaztatik.

A költségvetés egyéb bevételi és kiadási tételei módosítás nélkül allittattak meg:

a nemzeti pénztár bevétele	370,577 f. 4 kr.
kiadás	353,587 f. 50 kr.
marad tehát 1873 végén	16,989 f. 54 kr.
a hótárák pénztárának bevétele.	44,645 f. kr.
kiadásai	44,592 f. 8 kr.

pénztár maradvány 1873 végén 52 f. 92 kr.

Elnök ezután előterjeszti a birtokrendezésre vonatkozó jelentéseket azon statutumról, mely a végrehajtást tárgyalja. Továbbá a 15-ös bizottság véleményét véli kikérendőnek a felett, valjon ezélszerű-e a szőlők parcellákra osztása?

A délutáni ülésben a Szláv miniszterelnökhöz intézendő üdvözlő felirat elfogadtatott; hasonló üdvözlőt küldenek Zichy József gróf új miniszternek.

Utóbb Bauszner reggeli javaslatát fogadták el, Pesten a kiosztást Trauschenfelsre bizzák; a törvényhatóságokhoz nemetül küldik az egyetemi feliratot, de magyar fordítást is mellékelnek. (Nagy concessió!) Egyegy példányt kapnak belőle az egyetemi küldöttek is.

A szászsebesi magistratus kérésére elhatároztatik, hogy a dotatio az ipariskola megnyitása napjától fog folyósíttatni.

Felolvastatik a jelentés az orláthi serföldének engedélyezett 20,000 frt kölcsönről; az egyetem intézkedése helyeseltetik, a hátralék 10,000 frtot

most nem adják ki. Végül a belügyérhez intézendő felirat magyar fordításának hitelesítésére Gebbel, Bauszner és Schreiber küldetnek ki.

Külföldi hírek.

A „Bien Public“ 15-ről kijelenti, hogy a nemzetgyűlésben a feloszlatás ellen létező többséget történetesen s olyannak tekinti, mely legkevésbé sem változtatja meg a végrehajtó s a törvényhozó hatalmak közti többséget. Szerinte a többség legalább is 300 monarchikus követet foglal magában. E párt, legalább számára nézve, még mindig ura a helyzetnek. Mind össze is annyit lehet remélni, hogy a centrum, melynek számos tagjai inkább a kibékülés mellett, mint a feloszlatás mellett a körvények ellen szavaztak, felfogandja annak szükségét, hogy közbenjáról lépjen fel a jobboldal s a balcentrum közt, egy valódi többség alakítása végett. Csupán az elnöki ikenben kijelölt conservatív köztársasági alapon lehet egyezséget létesíteni. A kormány szándékait nem lehet gyanúsítani; a mérsékelt republicanusok nem vádolhatják azt reactionarius irányzattal sem a mérsékelt conservatívok a radikális iránti hajlammal.

Madridban a congressus 17-ki ülésében Zorilla kijelenté, hogy a kormány Porto-Ricóban reformokat fog létesíteni; névszerint olyanokul jelöli ki egy helyhatósági törvény behozatalát s a rabszolgaság eltörlését. — A miniszterelnök továbbá kijelenté, hogy a carlistikus mozgalom már csökkenni van, s azt állítá, hogy a foederalista fölkelés bevégeződött s a rend biztosítva van. A congressus 182 szavazattal 6 ellen helybenhagyá azon indítványt, melyben kijelentetik, hogy a gyűlés a kormány közléseit örömmel veszi tudomásul.

Stockholm, decz. 18. Az arany értékre való átmenetel tárgyában Svédország, Norvégia és Dania közt egyezmény kötöttet.

Mint New-Orléansból 14-ről távirják, a néphad miután nem engedelmesskedett az állami hatóságoknak, 13-án fegyvereinek átadására szólított fel. Miután az ezt megtagadá, egy fegyveres rendőrcsapat küldetett el a fegyverek birtokába vétele végett. Midőn a rendőrség a fegyvertár közlébe érkezett, értekezlet tartatott köztük, s a néphad felajánlá, hogy önként megadja magát a foederalis csapatoknak, mire a rendőrség visszavonult.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, dec. 21-en.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetések; s ha kívántuk, a fogalmazásról is gondoskodik**

a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.

— **Egyetemi joghallgatók** közgyűlése lesz ma; tárgya: a jogászbal megtartassék-e, mint már egyszer elhatározottat vagy pedig e helyett az egyetemi bálbizottság azon ajánlatát fogadják-e el, hogy az egyetemi ifjuság táncvizigalma tiszta jövedelmének egy része a jogász-segélyző-egylet alapítókéje gyarapítására fordíttassék.

— **Demjén László** egyetemi könyvárus kirakata a jövő évi naptárakat mind magában foglalja s a közönség tetszés szerint teheti meg, az el nem mulasztandó naptárvásárlást.

— **A szemkóroda** helyiségének czélszerű s korszerű átalakítása nem sokára elkészül. Megemlítjük addig is, hogy a falazat barnás festanyaggal van bevonva, mert a fejele nagymérvben segíti elő a szemfájást. Dr. Schuler jeles szemorvos eszméje szerint történik a b-rendezés, kinek fontos műtétei, a gázvilágítás bevezetését is szükségessé tették. — Örömmel veszünk tudomást a szemkórodaik érdekében történő intézkedésekről, melynek szükségessége már évek óta bebizonyult.

— **Az egyetemi** bárendező bizottság, bálványának Zeyk Józsefné szül. gróf Teleki Ágnes ő nagyságot volt szerencsés megnyerni.

— **A zene-conservatorium** f. é. deczember 22-én, vasárnap délután tartandó közgyűlésére (saját helyiségében, Lyceum földszint) a t. cz. tagok és zenebarátok tisztelettel meghívatalnak.

A zene-conservatorium választmánya.

— **Tűzoltóink** nagy buzgalommal végzik az őrszolgálatot, egyik mindig künn az utcán figyel, hogy tarsainak ideje korán hirül adhassa a n. taláni tűzveszélyt; az őrpáranosnok pedig pontosan ügyel az őrállók kellő időben történő felváltására.

— **A török szultán** e napokban ülte tizenkettedik menyegzőjét, egy csodaszép cserkeszleánnyal.

— **Ürményi Miksa** képviselőt, a „Reform“ szerint, megínálták a fiemei kormányzósággal, de nem fogadták el.

— **Prielle Kornelia** asszony a karácsonyi ünnepekre visszaérkezik Olaszországból.

— **Kováts Péter** újonnan berendezett kereskedésében, nagy mennyiségben található az ártalmas festanyag-mentes gyermekjáték.

— **Beküldetett** „Channing Ellery Vilmos válogatott művei“ III. kötete. Tartalom: Bonaparte Napoleon életére és jellemére vonatkozó észre-ételek. Fordította Marosi Gergely Fenelon jellemére és irataira vonatkozó észrevételek. Fordította Ferencz József. Milton J. jellemére és irataira vonatkozó észrevételek. Fordította Simén Domokos. Aphorismák, a politika és erkölcsösség, állam és egyén felett. Kivonva ily című értekezésből: Thaduty of the Free States. Ford. Marosi Gergely. A gondolat kiáltott, érdekes könyv ára 1 frt. 20 kr. (Nyolczadret 192 lap.)

— **Szerény kívánság** Egy berlini színházi ügynök 800 frankot ajánlott Dumas Sándornak, „La femme de Claude“ című drámája előadási joráért, de következő feleletet kapott: Uram! Vettem decz. 12-én kelt levelét, melyben 8000 frankot ígér ön nekem, ha átengedem új darabomat Poroszországnak(!) A feltételek nem kielégítő; nekem Elszász kell. Fogadja üdvözetem Dumas Sándor.

— **„La Cornelia“** című nőközlöny jelenik meg újévtől kezdve Olaszországban melyben kizárólag nők fognak dolgozni.

— **Trochu** katona, emlékiratai közé: ebből megjelentek Párizsban.

— **Andersen** a világhírű dán meseíró már föllábadt súlyos betegségéből.

— **A szász nemzeti főpénztár budgetje** Rendes bevételek: Haszonhatalékokban 5255 frt, hibzérékből 3205 frt, tőkek, állampapírok, kamatok és jövedékből 86,600 frt, évi jövedékek öröslésében 2100 frt, fizetések és nyugdíjak átvételéből a hét bírák pénztárából 5608 frt. 25 kr., megterítendő előlege 556 frt, elszámolandó előlegek 1858 frt, különfélek 1168 frt. 45 kr. összesen 125,250 frt 70 kr. — Rendkívüli bevételek: Visszafizetett aktív tőkek 112,836 frt. 34 kr., tőkésített urbéri és dezmkárpótlás a fogarasi uradalom után 195 ezer 250 pfrit, ebből bevételbe sorozva 132,090 forint ozt. értékben, késedék kamat 400 forint, pénztármaradék 1872 deczember 31-én, a rendkívüli bevételek összege: 245,326 frt 34 kr., a rendes bevételek összege: 125,250 frt. 70 kr, főösszeg 370,577 frt 4 kr.

— **Felső-Olaszországban** a viszonyok napról-napra szomorubbakká válnak. Valamennyi folyó árad, a károk roppant nagyok. Velenczében a Marcus-tér viz alatt áll, úgy hogy csak csónakkal lehet közlekedni rajta, és a kereskedések be vannak zárva.

— **A „világkiállítási lotteria“** létrehozása megengedéseért folyamodó bécsi és frankfurti bankárok kérvényét az oszt. pénzügyminiszterium elutasította.

— **Xántus Jánost** a drezdai természetbúvárlati akademia tagjául választá.

— **Uj bolygó.** Watson tanár az annarbori csillagdról mult hó 25-én új bolygót fedezett fel a bika csillagzatban.

— **Szegeden** mindig nagyon sokan hallgatják Róza Sándor egész halmaz bűnügyeinek tárgyalását.

— **A bécsi „An der Wien“** színházat egy consortium 800,000 frtért a napokban megvette.

— **Gambetta 500.000 nadragja.** A francia hadügyminiszterium nem tudta darabig, hogy mit csináljon az 500,000 posztó-nadrággal, melyeket Gambetta a Mobilgárdának készíttetett volt. Végre elhatározottat, hogy a gyalogság ujonczai között osszak ki, azon meghagyással, hogy csak szolgálatokban és gyakorlatokon viseljek.

— **A cholera** már Esztergomban is pusztítani kezd.

— **Ezzel mi már nem dicselkedtünk.** Austrában számos helyen olyan lanyha az időjárás, hogy a felöltött vetéseket a marhákkal legeltetik le, és kaszáják. Nálunk bezeg tegnap egész napot át hullott a hó, és a reggeli fagyok rendszer vékony jégkéreggel vonják be néhány nap óta, még a piacon és főbb utcák on diszelgő tócsákat is.

— **Dorsetből,** Angolországban, ismét 200 földműves ment Braziliába mivel a brazilai császár az angol földművelési rendszert szándékszik főként országába behozni.

— **Pestre** a mult évben 273,118 akó sört vittek be, s a város fogyasztási adóban 482,000, köveztvában pedig 400,667 forintot vett be.

— **Bécsben** a pesti Deutsch-testvérek „Neue illustrierte Zeitung“ című képes lapot adnak ki Nordmann János szerkesztése mellett, diszes kiállításban.

— **Nyul-historia.** Nem rég egy söptei asszony 500 frtot vett tő a szombathelyi takarékpénztárnál. A pénz egy keskenybe kötött, szépen ballagott faluja felé. Utközben azonban egy csipkebokor tövében egy szendergő nyulat pillantván meg, utcu neki! ráhasalt a luczernáról álmódó fülekre, szépen nyakon csipte, s négy lábát

azon keskeny szabad csucaival, melyben a pénz volt, összekötötte, s elégülten ballagott tova, hogy asszony léte és minden fegyver nélkül nyulat lőtt. Amde a nyul sem azért nyul ám, hogy békén belenyugodjék az elfogatás lehető kellemetlen következményeibe, elkezdett tehát rugdalódzni, s egyszerre csak kivetette magát a nő öléből s neki iramodott az uttalan avarnak. Hanem az egyik lábán rajta maradt ám a pénzes keskeny, s ment a nyullal tuskén, bokron keresztül. A szegény asszony egy darabig csak futott utánna, de csakhamar be kellett látnia, hogy minden fáradsága haszontalan; a pénz odaveszett. Jelenleg egy nyulnak ára 1 forint levén, most már az a nyul 501 forintot ér.

— **Ritkaság:** A rekawinkeli kincstári vadászterületen f. hó 15-én szalonkát löttek, mi, tekintetbe véve és 4 hüvelyknyi magos havat, mindenestre nagy ritkaság.

Nemzeti színház.

Pénteken, dec. 20-án „**A Párbaj**“ 5 felvonásos társadalmi dráma másodikor. Az üres zártszékek elég határozottan tanuskodtak a felől, hogy a „Párbaj“ gyengébb darab annál, mintsem azt kétszer egymásután színe hozni lehetne. Van ugyan benne színművészi értelemben egyetlen jó szerep, a kalandor, kiesapongó s utóvégre párbajban magát feláldozó Sirchy gróf, s ezt Kovács Gy. ezuttal sikerűten, helyenként helyes felfogással és szép alakítással játsza; de fő hibája e műnek, hogy kitűzött irányát, morális alapszméjét téveszti szem elől. A párbajt ostromozni akarja, s ellenkezőleg azt épen dicsőíti, mert párbaj folytán szabadi ja meg a társadalmat egy kiesapongó, életirányt tévesztett s úgy magának, mint másoknak már csak teher gyanánt existáló egyéntől, Sirchy gróftól. A mi az előadást illeti, az a tegnapi szereposztással, de a tegnapiál pontosabb és sikerültebb volt. Kovács Gy. megjelenésekor, valamint a 4-dik felvonás hatásos jelenetében megtapsolatott.

Arjegyzék. decz. hó 19-én tartott hetivásárról (alsó a mó középpár) Tiszlabuza 6 ft. 70 kr. Elegybuza 5 ft. 10 kr. Rozs 4 ft. 42 kr. Arpa 2 ft. 70 kr. Zab 1 ft. 25 kr. Törökbuza 3 ft. 50 kr. Pityóka 2 ft. 60 kr. Marhahus fontja 21. Kolozsvárt, decz. hó 19-én 1872.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Deczeuber 10-ről. 5% metaliques 66.65 5% nemzeti kölcsön 70.20. 1860-ki államkölcsön 101.75 Bankrészvények 961. Htelrészvények 331.75. London 109.60. Ezüst 108.80 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 876.

Földtehermentesítési kölvények: Magyar 79. —. Temesi 78. —. Erdélyi 77. —. Horv. Szlaven —. —.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.

Egy angol, francia és német nyelvtanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítványai vannak, kész le-keket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, olvasni és beszélni.

Tanórák:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;

a francziából: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;

a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi polgárok számára tanórák d. u. 6—7 ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tanfolyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és a lapot szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. cím alatt.

Nyilttér.

Fog- és szájszovos **Máthé Domokos**

„**Rubin**“ fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztítására, a foghús erősítésére és az oly ártalmas fogkő (boikó) képződés megszüntetésére.

Ezen készítmény felől több nevezetes bécsi orvos elismerését nyilatvánította.

Egy diszes ércdoboznak ára 1 frt.

Egyeduli főraktár **Csapó Sándor** urnál Kolozsvárt.

Iparmű-tárlat

666 2—*

Karácsoni és újévi ajándékul

legcélszerűbb oly tárgy, a melynek használata állandó.
Ily tárgyakat legnagyobb választékban,
jutányosan és kitűnő minőségben nyújt az

Iparmű-tárlat

(főtér Rádák-ház) Kolozsvárt,
dizsmű-cikkeiben, china-ezüst-, alpacca-, bronz-, aczélsat. hasznos tárgyakban, női cipőkben, bőr-munkákban, esernyőkben sat. különösen pedig
nagyválasztéku és finom
porcellán-edényekben.

Kolozsvárt, főtér, Rádák-ház,

Már
F. é. december 27-én fog a III. m. k. nagy arany- ezüst és értékpapír állami sorsjáték húzása megtartatni, 6517 nyerménnyel, összesen

240,000 frt. o. értékben

és pedig

1 főnyeremény	10,000 drb. tíz francos aranyval
1 "	5,000 drb. "
2 "	2,000 drb. "
1000 drb.	1000 drb. "

Ezenkívül még 72 elő és utó nyerő szám mindegyike egy 100 frtos. magyar nyermény kölcsön sorsjegyet nyer. Továbbá:

10 nyermény 1000 drb. ezüst forinttal	10,000 frt.
30 "	500 "
150 "	100 "
250 "	50 "
6000 "	10 "

Ezen dusan javadalmazott és szerfölött előnyös sorsolás jegyeinek darabja 2 frt 50 kr. o. é. Kaphatók az osztrák-magyar birodalom minden cs. és k. adó-, posta-hivatalainál, a lottógyűjtőknél és minden sorsjegy-árusító intézetnél.

Budán, 1872 december 4-én.
(650)

M. k. lottóigazgatóság.

Utánnymat nem díjaztatik.

2—3

(667) (2—20)
Van szerencsém a tekintetes uraságoknak s a t. cz. közönségnek tisztelettel jelenteni, mi-szerint gyártmányim jól berendezett raktárával ide megérkeztem, melyek

A PANNONIA-VEENDÉGLŐ

első emeletén

elárusítás végett 14 napon át lesznek kiállítva.

Az elárusításra kitétt áruk, melyek valódiságáért és tartósságáért irás-ban is kezesség vállaltatik, a következők:

- 650 drb. férfi ing valódi vászonból 3 frtól felfelé.
- 350 drb. angol shirting-ing 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 300 drb. valódi színes férfi ing 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 250 drb. angol Oxford-ing 4 frtól felfelé.
- 650 drb. nappali és éjjeli vászon női-ing 50 formára 1 frt. 90 krtól felfelé.
- 250 drb. angol shirting női-ing 1 frt. 80 krtól felfelé.
- 280 drb. női-lábbeli vászon, shirting és barchentből 1 frt. 20 krtól felfelé.
- 350 drb. női éjjeli corsetek 1 frt. 60 krtól felfelé.
- 250 drb. női öltönyök és uszályruhák 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 180 drb. 50 és 54 rőfös irlandi és rumburgi vászon, mely félvegekben is kapható végenként frt. 15, 18, 20, 25, 30, 50 15 drb. lepedő vászon 37 rőfös 2 1/2 rőf szélességben varrás nélkül 40 frt.
- 250 drb. damast asztali teljes garnitúra 6, 12, 18 frt., 24 személyre 6 frtól felfelé.
- 250 drb. csinval és damast abrosz 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 100 tuczet csinval és damast asztalkendő, 1/2 tuczet 3 forinttól felfelé.
- 50 tuczet csinval és damast törülköző 3 frttől felfelé.
- 500 tuczet vászon és batizt zsebkendők 1/2 tuczet 1ft 50 krtól felfelé.

Agynemű, teljes garnitúrák, szegélylyel, kézi himzés és valódi csipkével, 50 legújabb forma szerint 25—200 frtig. Vásárlók, kik 30 frtig vásárolnak, egy finom himzett zsebkendőt a jour szegélylyel ingyen kapnak. Nagyban vásárlók illő százalékban részesülnek. Midőn a közönséget ezen jó és valódi fehérmű és vászonárak bevásárlására ritka alkalomra figyelmeztetném, egyszerűsmind mindenkit felhívok, hogy magának a mondottakról meggyőző-dést szerezni sziveskedjék.

Friedjung Adolf,

cs. k. fehérmű szállító, az osztr. magyar vászon és fehérmű ipar emelésére alakult egyet tagja,

Bécsből, Graben 26.

Karácsoni és újévi ajándékok.

(668) 2—3

HIRDETMEŒY.

A kolozsvári takarékpénztári rész-vénytársulat igazgató választmánya f. évi december hó 13-án elhatá-rozta, hogy az alapszabályokban megírt jogok fenntartása mellett, 1873. január hó 1-ső napjá-tól kezdve, minden betéti köny-vecske mellett az alapszabályok 63. §-sa értelmében 2000 frt. erejéig betett összeg után, az eddigi 5%-os kamatlábot 6%-rafeleemel-i, önként értetődven, hogy 1873. ja-nuár 1-ig már betett nagyobb ösz-szegek után is e naptól kezdve 6% kamat fog számíttatni, kivéven azon összegeket, melyek külön egység-gel tételtel be.

A kolozsvári takarékpénztári részvénytársulat igazgatósága.

Nagy volt bámulásom

midőn, mennyiségtani tanár

OLICÉ B.

Berlin, Wilhelmstrasse 5, irá nekem : Ön lottójáték-utastásaimmal egy

TERNÓT NYERT

nagyobb

volt örömöm, midőn meggyőződtem, hogy igaz.

Temesvár.

Dengel Ferencz.

írel meg, utastásait illetőleg Orlicé tanár Berlin, Wilhelmstrasse 5 sz.

1—1

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr O Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45 E pillanatban 1000-nél több betege van kezelése alatt.

661 5—*

KARÁCSONYI és ÚJÉVI ajándékokul

ajánlhatók a

CSAPÓ SÁNDOR

nagy árutárlatában rendkívül nagy választékban kapható és e célra diszesen kirakott

dizsmű-árak és gyermekjátékok, szokott jutányos árban.

A közönség kényelme és a vásárlók nagy száma megtolululásának kikerülése végett, a nagy árutárlatában rendezett kirakaton kívül a

Tauffer János czukrászata feletti emeletben egy nagy terem

gyermekjáték-tárgyakkal lön berendezve,

a hol a legdúsabb választék áll rendelkezésre, és naponta 9-től 12-ig és délután 3-tól 6-ig látogatható. Az árak itt is egyenlők a nagy árutárlatban szabott árakkal, és a szolgálat, valamint a megrendelések teljesítése hasonló pontossággal fog végbemenni.

A gyermekjáték-kirakathoz vezető följárást a kapun megfelelő felirat jelzi.

665 5—*

Nymatott Gámán János örököséinél Kolozsvárt.